

Aan : Districtelijke driehoeksoverleggen

Van : namens de toetsgroep preventief fouilleren)

Onderwerp : Protocol preventief fouilleren

Behandeladvies : ter kennisname

Datum : 20 januari 2003

Het protocol preventief fouilleren is besproken op:

- 25 november 2002 in het driehoeksoverleg Hoeksche Waard
- 12 december 2002 in het driehoeksoverleg Alblasserwaard/Vijfheerenlanden
- 13 december 2002 in het driehoeksoverleg Dordrecht/Zwijndrechtse Waard.

De driehoeken zijn akkoord gegaan met het protocol.

De toetsgroep preventief fouilleren gaat nu werken aan de aanwijzing veiligheidsrisicogebied (gegevensverzameling en analyse) en aan het plan van aanpak.

Uiteraard zullen de bevindingen van de toetsgroep worden teruggekoppeld in de driehoeksoverleggen.

BD 2002/1242

Aan : De beheersdriehoek

Van: [REDACTED]

22 oktober 2002

Preventief fouilleren

Hierbij enkele stukken voor de gedachten- en besluitvorming over preventief fouilleren.

1. Preventief fouilleren: het waarom en het hoe. Deze notitie geeft een algemeen beeld van wat preventief fouilleren inhoudt. Deze notitie is eind 2001 geschreven voor het college van B&W van Dordrecht en de raadscommissie Algemeen Bestuurlijke Aangelegenheden, zodat het college al voordat de wetwijziging van kracht was zou zijn geïnformeerd. Dit is het originele stuk met dien verstande dat het redactioneel is aangepast aan de huidige werkelijkheid, namelijk het bestaan van artikel 151b Gemeentewet.
2. Het raadsvoorstel om de APV zodanig te wijzigen dat de burgemeester de bevoegdheid van de raad krijgt om zo nodig een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen.
3. Het ontwerp-besluit met de tekst van het nieuwe artikel en de toelichting daarop. Dit is conform de modelbepaling van de VNG, die op 22 oktober 2002 het licht zag. De gemeenten die de model-APV verordening van de VNG hebben overgenomen, kunnen het nieuwe artikel 'kwijt' onder afdeling 2.9. Gemeenten, die de APV niet conform de model APV van de VNG hebben ingericht, moeten een nieuwe afdeling toevoegen onder het hoofdstuk openbare orde.
4. De ledenbrief van de VNG d.d. 21 oktober 2002.

Als daaraan behoefte is, kan er een checklist worden gemaakt wat precies 'des burgemeesters' is en wat wanneer moet gebeuren.

5. Het protocol preventief fouilleren waarin de procedure en werkwijze opgenomen (naar Rotterdams voorbeeld).

Met de opzet streven we naar eenduidig beleid en uitvoering (met name van belang voor politie en OM).

Eenduidig beleid voor de gehele regio stoelt op de volgende overwegingen.

- Preventief fouilleren zal slechts in uiterste gevallen voorkomen.
- De mogelijkheid tot het opbouwen van expertise (van belang voor politie en OM)
- Efficiënt voor gemeenten: zij hoeven geen eigen beleid te bedenken
- Rechtsgelijkheid richting burger en efficiency bij procedure bezwaar en beroep (van belang voor burger en gemeenten)
- Eenduidige uitvoering van de regeling(efficiënt voor politie en OM)
- Uniforme uitvoering is maximaal (van belang voor politie en OM)
- Eenvoudig om de werkwijze te evalueren (van belang voor gemeenten, politie en OM)

Behandeladvies

- Instemmen met uitgangspunten in het protocol (bijlage 5) preventief fouilleren
- Voor behandeling in het Regionaal College kunnen bovenstaande stukken ter informatie verstrekt worden. (de stukken zijn in snel tempo verzameld en bewerkt – uiteraard zullen we de 'stofkam' er nog door halen en volgen we nieuwe actualiteiten).

Preventief fouilleren: de stand van zaken

Inleiding

De Eerste Kamer is evenals de Tweede Kamer akkoord verklaard met het nieuwe artikel in de Gemeentewet (151b) dat binnen zogeheten veiligheidsrisicogebieden (*) preventief kan worden gefouilleerd en dat auto's en bagage kunnen worden onderzocht op de aanwezigheid van alle wapens.

De gemeenteraad kan – sinds 15 september 2002 - de burgemeester de bevoegdheid geven voor een bepaalde tijd een afgebakend deel van de stad aan te wijzen als een gebied met een verhoogd veiligheidsrisico in verband met de (vermoede) aanwezigheid van wapens.

Na de aanwijzing - via een artikel in de Algemene Plaatselijke Verordening - is het aan de officier van justitie te beslissen of de bevoegdheid daadwerkelijk wordt toegepast. Met andere woorden, niet de burgemeester maar de officier van justitie geeft de politie het bevel preventief te fouilleren en auto's en bagage te doorzoeken.

Omdat het hierdoor mogelijk wordt gemaakt te fouilleren en auto's te doorzoeken zonder dat er een concrete verdenking van een strafbaar feit is, kan het wapenbezit en wapengebruik op een effectievere wijze worden aangepakt (1).

Op basis van de bestaande wetgeving had het Kabinet al geëxperimenteerd met preventieve fouillering in de Rotterdamse Millinxbuurt en in het Amsterdamse stadsdeel Bijlmermeer. In beide gevallen oordeelde de rechter achteraf dat zulke acties van de kant van de politie in strijd met de wet waren. Daarna kwam het tot het wetsvoorstel Van de Camp tot wijziging van de Gemeentewet (op basis waarvan de burgemeester een besluit kan nemen een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen) en een wijziging van de Wet wapens en munitie (op basis waarvan de politie preventief kan fouilleren en alle voorwerpen die daarvoor in aanmerking komen in beslag mag nemen).

Beleidskader

In het Integraal Veiligheidsprogramma is onder meer opgenomen dat het rijk gemeenten faciliteert bij het ontwikkelen en uitvoeren van het lokale veiligheidsbeleid. In dit kader werd aangekondigd dat het rijk de mogelijkheden nagaat om nieuwe instrumenten aan te bieden om gemeenten beter in staat te stellen een adequaat antwoord te geven op de huidige veiligheidsvraagstukken. Nieuwe instrumenten zijn behalve preventief fouilleren ook bestuurlijk ophouden en de wettelijke regeling die in de maak is voor cameratoezicht.

Ook in het Beleidsplan Nederlandse Politie (1999-2002) is aangekondigd dat het kabinet voorstellen zal doen om de politie meer mogelijkheden te bieden ter bestrijding van wapenbezit.

In deze notitie wordt er onder meer op ingegaan wanneer de gemeenteraad zo'n bepaling in de APV kan opnemen, de rol van de burgemeester en die van de officier van justitie en aan welke juridische voorwaarden moet worden voldaan.

(*) Definitie veiligheidsrisicogebied: een dergelijk gebied wordt gekenmerkt door een hoog risico op geweldsincidenten en dreigingen met (vuur)wapens.

Rol gemeenteraad

De uitbreiding van de bevoegdheden is zowel ingegeven door het belang van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde als door het belang om gebieden veiliger te maken. Aangezien de verantwoordelijkheid voor de realisering van dit laatste belang ook bij het lokale bestuur ligt, is gekozen voor een samenwerkingsverband van strafrechtelijke

bevoegdheden binnen een bestuurlijk kader: de gebiedsaanwijzing door de burgemeester.

Aanvankelijk was het de bedoeling de burgemeester via een aanvullend artikel in de Gemeentewet - een zelfstandige bevoegdheid te geven een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen. De ministers van BZK en Justitie zijn echter gaande de discussie over het wetsvoorstel tot de conclusie gekomen dat een democratisch gelegitimeerd orgaan moet beslissen of de bevoegdheden kunnen worden toegepast tegenover de inwoners van de gemeente. Vandaar dat de gemeenteraad - via artikel 151b van de Gemeentewet - de bevoegdheid nu krijgt toebedeeld.

De gemeenteraad zal moeten afwegen of in de gemeente situaties kunnen voorkomen waarin het noodzakelijk is dat de burgemeester over een dergelijke bevoegdheid beschikt om de heersende problematiek in ernst en omvang te kunnen terugbrengen. De gemeenteraad dient zich, aldus de beide ministers, bij die keuze te laten leiden door eerdere ervaringen in het desbetreffende gebied. >Zonder concreet aanwijsbare behoefte aan fouilleringsbevoegdheid of een bevoegdheid om vervoermiddelen te controleren op wapenbezit, bestaat geen noodzaak om de bevoegdheid te verlenen.= (2)

Als de raad niet een en ander via een verordening regelt, kan de burgemeester van de bevoegdheid geen gebruik maken.

Rol burgemeester

Als de gemeenteraad wel een en ander bij verordening regelt, kan de burgemeester - gemotiveerd - besluiten een gebied aan te wijzen. Zo is gegarandeerd dat de burgemeester als eenhoofdig bestuursorgaan snel kan handelen als dat nodig is. Zowel de gemeenteraad als de (hoofd)officier van justitie moet in kennis worden gesteld van de gebiedsaanwijzing, nadat - een eis in de wet - er eerst overleg is gevoerd met de officier van justitie. Als de officier van justitie in het driehoeksoverleg aangeeft niet voor preventief fouilleren te voelen, is het zinloos voor de burgemeester om tot aanwijzing over te gaan. (3)

De burgemeester is achteraf verantwoording schuldig aan de gemeenteraad. De burgemeester zal de eventuele aanwijzingen van de raad ter harte nemen bij een eventuele volgende gebiedsaanwijzing. De rechter kan achteraf toetsen of het besluit bestuurlijk zorgvuldig is afgewogen (zie onder het kopje rechtsbescherming).

De burgemeester mag het besluit niet lichtvaardig nemen. Uitvoerig beschrijven de beide ministers welke afweging de burgemeester moet maken met betrekking tot:

- het concrete gevaar
- het algemene veiligheidsbelang versus de privacy van burgers
- proportionaliteit en subsidiariteit

Concrete gevaar

De veiligheid van personen is in het geding op het moment dat gevaar dreigt voor het leven of de gezondheid van personen in het gebied. Met andere woorden: >als personen in een bepaald gebied groot risico lopen dat zij als gevolg van wapengebruik lichamelijk letsel oplopen of het wapengebruik zelfs tot de dood zal leiden en de kans op het ontstaan van dergelijke situaties groot is in verhouding tot de kans in andere - veiligere - gebieden. Ook is de veiligheid van personen aan de orde bij veelvuldige bedreiging of afdreiging met gebruikmaking van wapens.=

Het gevaar voor de veiligheid van personen dan wel dat dit gevaar dreigt, moet blijken uit concrete feiten of omstandigheden, zoals bijvoorbeeld een hoog aantal geweldsdelicten en frequent wapengebruik. Dergelijke feiten en omstandigheden dienen volgens de politie- en de justitieminister >voldoende concrete aanwijzingen op te leveren om binnen de in de gebiedsaanwijzing en in het bevel van de officier gegeven termijnen, te kunnen spreken van een situatie waarin redelijkerwijs aanleiding bestaat aan te nemen dat in het aangewezen gebied het in verhoogde mate

waarschijnlijk is dat bij controle wapens zullen worden aangetroffen=.

Dit zou, bij wijze van voorbeeld het geval kunnen zijn wanneer naast statistische gegevens tevens concrete gevallen van zeer recent (vuur)wapengebruik in het betrokken gebied kunnen worden overgelegd.

De dreiging van gevaar voor de veiligheid van personen kan, aldus de beide ministers, worden afgeleid uit de >collectiviteit van voorgevallen feiten uit het recente verleden. Deze moeten objectief gezien betrekkelijk zwaar zijn. Niet voldoende voor het aannemen van een (dreigende) gevaarssituatie lijkt bijvoorbeeld het constateren van verschillende caféruzie's en twee incidenten met windbuksen of alarmpistolen. Wel voldoende zou kunnen zijn een combinatie van serieuze aangiften of meldingen van afdreiging van winkeliers, een overval op winkels of een bank, berovingen bij geldautomaten e.d. in een winkelcentrum of bepaalde straat.= Van belang is eveneens dat het moet gaan om geografisch beperkte locaties=. >Het zal=, zo schrijven beide ministers, >immers gaan om tevoren goed af te grenzen straten of andere locaties, waarbij nu niet wordt voorzien dat een dergelijk bevel zich kan uitstrekken tot grote stadsdelen of wijken.=

Belangenafweging

Aan het nemen van een besluit dat een risicogebied moet worden aangewezen, moet dus een zorgvuldige afweging van het (objectieve/subjectieve) veiligheidsbelang en het individuele belang van de burgers (privacy) ten grondslag te liggen.

Bij de belangenafweging speelt de informatie een rol die beschikbaar is over het aantal en de aard van de geweldsdelicten die in het betreffende gebied plaatsvinden, de omstandigheden waaronder dit gebeurt en de onveiligheid(sgevoelens) die dit teweeg brengt. Veelal zal de informatie afkomstig (kunnen) zijn van de politie. Op basis van de informatie dient voorafgaand overleg plaats te vinden tussen de partners in de lokale gezagsdriehoek. Bovendien moet in het besluit tot de gebiedsaanwijzing het bestaan of de dreiging van gevaar voor de veiligheid van personen voldoende worden onderbouwd. Zo moet een duidelijke omschrijving worden gegeven van de geweldsdelicten die er in het gebied zijn geweest en binnen welke periode de incidenten zijn voorgevallen.

Proportionaliteit en subsidiariteit

Bij de keuze van de wijze waarop de bevoegdheden worden ingezet moet de proportionaliteit in acht worden genomen. De bevoegdheden moeten worden ingezet op de >minst inbreukmakende wijze=, waarmee het gewenste resultaat kan worden bereikt. Als kan worden volstaan met het gericht fouilleren van verschillende personen, heeft dat de voorkeur.

Bovendien is het van belang dat de aanwijzing wordt beperkt tot een zo klein mogelijk gebied en moet de gebiedsaanwijzing in de tijd beperkt zijn. Om die reden is in het wetsvoorstel bepaald dat de >maximale geldigheidsduur niet langer mag zijn dan noodzakelijk is in het belang van de openbare orde=. De inschatting die daarbij wordt gemaakt kan worden afgestemd op de ervaringen binnen dat gebied.

De bevoegdheid van de officier wordt aan een concrete tijdslimiet gebonden: het bevel kan namelijk niet langer dan 12 uur gelden. (4)

Vonden de incidenten met name plaats op vaste tijdstippen of tijdens terugkerende evenementen of gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld een vaste koop- of uitgaansavond of tijdens bepaalde terugkerende (sport)evenementen, dan moeten de gebiedsaanwijzing en de inzet van de bevoegdheden beperkt blijven tot deze momenten of gebeurtenissen. Als de dreiging voor het verstrijken van de termijn van aanwijzing is geweken, dan moet de burgemeester de gebiedsaanwijzing intrekken.

Bovendien moet worden onderzocht of niet kan worden volstaan met de inzet van minder ingrijpende maatregelen (subsidiariteit)

Rol officier van justitie

Volgens het wetsvoorstel moet de burgemeester overleg voeren met de officier van justitie alvorens tot een gebiedsaanwijzing te besluiten. Dit is als eis in de wet opgenomen, onder meer omdat de burgemeester niet de bevoegdheid heeft om de politie aan te sturen op zaken die een strafvorderlijk karakter hebben.

Als de officier - voor maximaal twaalf uur dus - de politie het bevel wil geven, moet hij melden op grond van welke feiten en omstandigheden hij dit doet. Voor deze formulering - die dus afwijkt van de motivering van de burgemeester - is uitdrukkelijk gekozen om duidelijk te maken dat burgemeester en officier van justitie verschillende verantwoordelijkheden hebben.

Taak politie

Onder normale omstandigheden kan de politie gebruik maken van het strafvorderlijke spoor. Dit spoor behelst de door het wetsvoorstel verruimde bevoegdheden tot fouilleren op basis van de Wet wapens en munitie. Voor dit fouilleren moet een aanleiding zijn, gepleegde strafbare feiten of aanwijzingen dat een strafbaar feit gepleegd zal worden. Deze fouillering kan dus niet preventief plaatsvinden.

Als de burgemeester op basis van het nieuwe artikel 151 b van de Gemeentewet een veiligheidsrisicogebied aanwijst waarbinnen preventief gefouilleerd kan worden en de officier van justitie het bevel tot preventief fouilleren heeft afgegeven, vervalt de eis van een voorafgaande aanleiding voor de politie om te kunnen optreden. De ruimere bevoegdheid waarover de politie dan beschikt op basis van de aanwijzing als veiligheidsrisicogebied betekent een aanvulling op de bevoegdheden van de politie ingevolge de Wet wapens en munitie.

De uitbreiding van politiebevoegdheden met betrekking tot preventief fouilleren, betekent een inzet van een zwaar instrument en dit is dus uitsluitend mogelijk als de burgemeester het veiligheidsrisicogebied heeft aangewezen en op uitdrukkelijk bevel van de officier van justitie.

Rechtsbescherming

Over de aanwijzing van een gebied moeten burgers worden geïnformeerd en het besluit moet op formele wijze worden bekend gemaakt.

De gebiedsaanwijzing wordt namelijk beschouwd als een besluit van algemene strekking en valt daarmee onder het bereik van de Algemene wet bestuursrecht.

Verder moet de gebiedsaanwijzing berusten op een deugdelijke en kenbare motivering. Dit motiveringsvereiste houdt in elk geval in dat de burgemeester aangeeft op basis van welke feiten en omstandigheden de gebiedsaanwijzing noodzakelijk wordt geacht en moet er een nauwkeurige omschrijving van het gebied worden gegeven, wat in elk geval betekent dat het gebied duidelijk wordt afgebakend.

Belanghebbenden kunnen beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank, nadat er eerst bezwaar is gemaakt bij de burgemeester. Belanghebbenden zijn in ieder geval de bewoners van het aangewezen gebied en degenen die er een bedrijf hebben of in het gebied werkzaam zijn.

Relatie met noodbevoegdheden

Op basis van artikel 175 van de Gemeentewet kan de burgemeester noodbevelen geven om onder meer ernstige wanordelijkheden te voorkomen. Op basis van artikel 176 Gemeentewet kan de burgemeester een noodverordening afkondigen. Vanwege de inperking van het grondrecht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer kan het preventief fouilleren niet bij noodbevel of bij noodverordening worden ingevoerd, zo menen de ministers van BZK en Justitie.

Los daarvan, zo menen de beide ministers, dienen noodbevoegdheden beperkt te blijven tot sporadisch voorkomende noodsituaties. Geweldsincidenten waarbij wapens worden gebruikt vormen in sommige gemeenten een meer structureel probleem.

Overigens betekent gebruikmaking van de bevoegdheid art. 151b van de Gemeentewet voor de burgemeester niet dat de bevoegdheden in artikelen 175 of 176 niet tegelijkertijd zouden kunnen worden toegepast.

Tekst artikel 151b Gemeentewet (versie d.d. 5 juli 2001)

1. De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied met inbegrip van de daarin voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied. In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld in artikelen 50, derde lid, 51 derde lid en 52 derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassing verklaren.
2. De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie als bedoeld in het overleg, bedoeld in artikel 14 van de Politiewet 1993.
3. De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is en voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.
4. De beslissing tot gebiedsaanwijzing wordt op schrift gesteld en bevat een omschrijving van het gebied waarop deze van toepassing is alsmede de geldigheidsduur. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de burgemeester de beslissing tot gebiedsaanwijzing niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking daarvan.
5. De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad en van de officier van justitie, bedoeld in het tweede lid.
6. Zodra de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bedoeld in het eerste lid, is geweken, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

Wet wapens en munitie

De Wet wapens en munitie wordt onder meer als volgt gewijzigd:

In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen, kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, vervoermiddelen en kleding te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur, die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid noodzakelijk wordt geacht. (7)

Vervolgstappen

Landelijk

De beide ministers hebben in de vorige kabinetsperiode aangekondigd dat mede in relatie tot de nieuwe wetgeving ook vervolgstappen zullen worden ondernomen:

1. Bevordering van deskundigheid bij politie en OM (herinvoering van de wapenspecialisatie en coördinerende wapenofficier van justitie)
2. Instelling van coördinerende regionale bureaus Wapens en Munitie bij alle politiekorpsen
3. Verbetering informatiepositie van de politie
4. Verbetering en vernieuwing van registratie- vuurwapenherkennings- en vergunningensystemen (onder meer een landelijk Vuurwapen Data Systeem)
5. Bij elk in beslag genomen of aangetroffen vuurwapen moet waar mogelijk standaard een huiszoeking en een vergelijkend hulsbodemonderzoek worden uitgevoerd.
6. Het uitbreiden van preventieve acties in de horeca en op schoolinstellingen (5).

In het Beleidsplan Nederlands Politie en in de landelijke politiebrieff is voor dit onderwerp reeds de aandacht van de politie gevraagd. Het zal in de verschillende regioplannen worden uitgewerkt. Datzelfde geldt voor het opnemen van de aanpak van vuurwapencriminaliteit in het Jaarplan van het OM en de jaarplannen van de parketten.

Lokaal

Op lokaal niveau moet de gemeenteraad een besluit nemen of een artikel in de APV wordt opgenomen. In de landelijke discussie is ter sprake geweest of het preventief fouilleren een basis zou moeten vinden in gemeentelijke veiligheidsplannen. Preventief fouilleren zou dan een rol kunnen krijgen als een middel om andere veiligheidsmaatregelen, zoals afspraken met de horeca, schoolveiligheidsplannen, sociaal beleid en volkshuisvestingsbeleid in bepaalde buurten aan te vullen. Het zou een maatregel kunnen zijn, die naast de primaire doelstelling om wapengeweld terug te dringen, er toe kan bijdragen dat de politie het gezag over deze buurten (her)bevestigt. Een strikte eis is de opname in een veiligheidsplan echter niet. (6)

Voorgeschiedenis in het kort

Nadat de rechter de actie in de Millinxbuurt in strijd met de wet had verklaard, besloot minister Korthals van Justitie de wet te wijzigen om preventief fouilleren mogelijk te maken. Het Kamerlid Van der Camp (CDA) wilde hierop niet wachten en diende een initiatief wetsvoorstel in, dat in essentie niet veel afweek van dat van de minister. Over de hoofdzaak waren beiden het eens: de burgemeester moet de bevoegdheid krijgen om gebieden in zijn gemeente aan te wijzen waar de politie een bepaalde tijd preventief mag fouilleren op wapens. De verschillen zitten in de waarborgen: de rol van de rechter en de betrokkenheid van de gemeenteraad. Het Kamerlid was iets rekkelijker dan de minister. D66 diende tevergeefs een voorstel in dat de rechter vooraf toestemming zou moeten geven, alvorens de politie preventief zou kunnen gaan fouilleren. De minister van justitie was hier eigenlijk ook voor, maar maakte er geen halszaak van. Dit element is niet meer terug te vinden in het wetsvoorstel, waarmee het Kabinet eind 2000 akkoord ging. De Tweede Kamer ging in juni met het wetsvoorstel akkoord. D66, Groen Links en SP stemden tegen.

Bronnen:

- (1) De politie is al bevoegd tot veiligheidsfouillering, maar die kan alleen worden gebruikt als er onmiddellijk gevaar dreigt voor het leven of de veiligheid van politieambtenaren of mensen in de buurt. Op luchtvaartterreinen is het nu al toegestaan op wapens te fouilleren zonder dat er een concrete verdenking bestaat
- (2) Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, nr. 27605, nr. 3
- (3) Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 26865, nr. 11
- (4) Kamerstukken, vergaderjaar 2000-2001, 26865, nr. 11
- (5) Een school valt niet onder het bereik van het nieuwe wetsvoorstel (scholen moeten zelf in hun reglementen vaststellen hoe zij leerlingen eventueel op wapens controleren. Een school kan niet als veiligheidsrisicogebied worden aangewezen. School en schoolplein zijn naar hun bestemming niet voor een ieder toegankelijk, (Kamerstukken, 26865, nr. 7)
- (6) Kamerstukken, 26865, nr. 7
- (7) Nieuwe leden in artikelen 50, 51 en 52, Eerste Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 26865,

Van dit en dat

- * Aanvankelijk was het de bedoeling de bevoegdheid van de burgemeester op te nemen als artikel 174b in hoofdstuk XI van de Gemeentewet (bevoegdheid van de burgemeester). Door de verordende bevoegdheid toe te kennen aan de gemeenteraad moet het nieuwe artikel in hoofdstuk IX worden geplaatst, artikel 151b.
- * Het preventief fouilleren kan ook bij grote demonstraties worden gebruikt tegen betogers.
- * Bij het Openbaar Ministerie is (vuurwapen)geweld één van de beleidsprioriteiten. Het College van procureurs-generaal acht de in het wetsvoorstel gekozen oplossing begrijpelijk en verdedigbaar.
- * In de Kamerstukken wordt gesuggereerd dat de rechter tot de kring van belanghebbenden zou kunnen verklaren een ieder die zich in het gebied wil begeven. Dat zou tot massale aantallen bezwaarschriften kunnen leiden.
- * Geen mandaat en geen delegatie mogelijk.
- * Moet nog worden getoetst aan het Europese Verdrag voor de mensenrechten, dat boven de Nederlandse wetgeving staat. Het Europese Hof voor de mensenrechten in Straatsburg heeft over dit verdrag het laatste woord.

VERSLAG VERGADERING MANAGEMENTTEAM
14 oktober 2002

Aanwezig:

1. Opening en mededelingen

2. Verslag en actielijst vergadering managementteam d.d. 30 september 2002

3. Ingekomen stukken

3.3 Inwerkingtreding Wet Preventief Fouilleren

Dit onderwerp staat op de agenda van het Regionaal College van 14 november 2002 met als voorstel om alle APV's op dezelfde wijze aan te passen. Het MT stemt in met de voorstellen van Heijden. Het MT wacht nadere afspraken af.

4. Vergaderverslagen

5. Organisatie en bedrijfsvoering

6. Personeel

jaunen?

Juridisch Overleg d.d. 24 februari 2003

6. Preventief Fouilleren

De nota is in de driehoeken al goedgekeurd. Alle APV's zullen worden aangepast.

[REDACTED] de contactovj.

Documentatie

BD 2002/1214

Aan : Districtelijke driehoeksoverleggen

Onderwerp : preventief fouilleren

Behandeladvies : instemmen met protocol

Datum : 14 november 2002

Inleiding

Op 15 september 2002 is de Wet tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld¹ in werking getreden. De wet bestaat uit een bestuursrechtelijk en een strafvorderlijk deel en scheidt nieuwe mogelijkheden om illegaal wapenbezit en -gebruik te bestrijden.

Bestuursrechtelijk deel

De gemeenteraad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij openbare ordeverstoring door aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied.

De burgemeester gaat niet tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied over dan na overleg met de officier van justitie in het driehoeksoverleg (art. 151b Gemeentewet, nieuw). Van belang is dat de officier van justitie geen vetorecht heeft.

Strafvorderlijk deel

De bevoegdheid van opsporingsambtenaren om

1. te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend
2. vervoermiddelen te onderzoeken en
3. personen aan hun kleding te onderzoeken

wordt verruimd. Deze bevoegdheden kunnen nu ook worden uitgeoefend indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27 WWM (kort gezegd: het vervaardigen etc. van een wapen van categorie I, het voorhanden hebben van een wapen of munitie van de categorieën II en III en het dragen van een wapen van de categorieën II, III en IV).

Voorts kan de officier gelasten dat binnen een door de burgemeester aangewezen veiligheidsrisicogebied tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om

1. verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie;
2. vervoermiddelen te onderzoeken op wapens en munitie;
3. hem aan zijn kleding te onderzoeken op aanwezigheid van wapens of munitie (artikel 50,51 en 52 WWM, nieuw).

¹ Wet van 13 juli 2002, Stb. 420, wet 'preventief fouilleren'.

Eenduidig beleid in het arrondissement Dordrecht

In de beheersdriehoek is gesproken over een eenduidige regeling en ook in het districtelijke driehoeksoverleg Dordrecht/Zwijndrechtse Waard heeft de burgemeester van Dordrecht op een arrondissementbrede uitwerking aangedrongen.

Eenduidig beleid voor het arrondissement stoelt op de volgende overwegingen:

- Preventief fouilleren zal slechts in uiterste gevallen voorkomen
- De mogelijkheid tot het opbouwen van expertise (van belang voor politie en OM)
- Efficiënt voor gemeenten: zij hoeven geen eigen beleid te bedenken
- Rechtsgelijkheid richting burger en efficiency bij procedure bezwaar en beroep (van belang voor burger en gemeenten)
- Eenduidige uitvoering van de regeling (efficiënt voor politie en OM)
- Uniforme uitvoering is maximaal (van belang voor politie en OM)
- Eenvoudig om landelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren naar lokaal beleid (van belang voor politie, gemeenten en OM)
- Eenvoudig om de werkwijze te evalueren (van belang voor gemeenten, politie en OM)

De beheersdriehoek gaat er van uit dat gemeenten die overgaan tot wijziging van de APV dit conform de modelbepaling van de VNG doen. Het protocol is op 28 oktober 2002 door de beheersdriehoek geaccordeerd.

De vaste kern van de toetsgroep preventief fouilleren bestaat uit:

-
-
-
-

Behandeladvies:

Vaststellen van het protocol:

- 25 november 2002 in het driehoeksoverleg Hoeksche Waard *in vervolg?*
- 12 december in het driehoeksoverleg Alblasserwaard/Vijfheerenland
- 13 december 2002 in het driehoeksoverleg Dordrecht/Zwijndrechtse Waard

Bijgevoegde stukken

- Protocol preventief fouilleren
- Bijlagen:
 - 1. Preventief fouilleren: het waarom en hoe
 - 2. Het raadsvoorstel om de APV te wijzigen²
 - 3. Het ontwerpbesluit²
 - 4. De ledenbrief van de VNG d.d. 21 oktober 2002.

² Het is mogelijk het Raadsvoorstel en het Ontwerpbesluit digitaal aan te leveren – neemt u contact op met mw D.M. Heijden – openbaar ministerie – E-mail: d.heijden@dorarr.drp.minjus.nl